

Zondaggroep II, 24 maart 1963

DE MAGIE IN DE NATUUR

Wanneer de mens voor het eerst wordt geconfronteerd met de onbegrijpelijke wereld, dan zoekt hij ergens een verklaring; en die verklaring moet dan liggen in een bezielt zijn van de natuur. Dit is een zuiver kinderlijk element. Een kind zegt niet: "Ik heb me tegen de tafel gestoten," maar het zegt: "Die stoute tafel heeft mij geslagen."

Op dezelfde manier zegt de mens dus niet; "Ik heb een fout begaan," maar hij zegt; "De natuur of het leven heeft mij iets aangedaan." En daardoor komen we tot het begrip van het albezielt zijn. Alle dingen leven. Een rots, een boom, een rivier heeft een eigen leven. Overal is een bezieling, een eigen wil, een mogelijkheid om vriendelijk of agressief te zijn.

Nu zullen we achteraf begrijpen, dat dit primitieve beeld moet worden verworpen, zodra de mens zelf meer beheersing over de natuur krijgt. Maar zijn eerste ervaringen laten toch een zeer grote indruk na en juist daarom vinden we b.v. bij de meer moderne mens een verwerpen van de zuivere natuurkracht.

Wanneer ik tegenwoordig spreek over de natuurgeest, dan zijn er heel veel mensen, die dat afwijzen en dat is begrijpelijk. Stel je voor, dat er een bezieling zou zijn in de lucht die je inademt, in de steen die je bewerkt, in de bomen die je kapt, in de dieren die je slacht om te eten. Dat is niet erg aanvaardbaar meer. Maar ergens op de achtergrond blijft in de mens toch het bewustzijn: alles leeft, alles is bezielt. En naarmate hij meer meester wordt, zal hij die bezieling op een andere manier moeten uitdrukken. Het is niet meer alleen de relatie tussen de mens en de dingen van alle dag, maar het wordt de relatie tussen de mens en de kosmos, ook al is die kosmos voor hem voorlopig nog beperkt tot een aarde, een zon en een maan.

In zijn magisch streven leert de mens verder al heel gauw de tweeledigheid der natuur onderscheiden. Er is altijd weer het ontvangende, het receptieve, het vrouwelijke element. Er is ook het strevende, het agressieve, mannelijke element. U zult begrijpen, dat hij er al heel snel toe komt om de krachten, die toch rond hem optreden a.h.w. te onderscheiden in mannelijke en vrouwelijke. In heel veel talen vindt u daarvan nog voorbeelden; het is le soleil en la lune, de zon mannelijk en de maan vrouwelijk. Hier wordt a.h.w. een bepaling gegeven, een agressiviteit, die dus niets te maken heeft - zoals men dat later freudiaans wil verklaren - met de seksualiteit in de mens maar doodgewoon met de eigenschappen, die hij in zichzelf erkent en die hij weerspiegeld ziet in de natuur.

En daarmee komt hij tot het begrip magie; want de man kan de vrouw lokken en beheersen en de vrouw kan de man lokken en vangen. Dat is van de eerste tijden zo geweest. En ofschoon ik niet aanneem, dat uw moderne karikaturisten gelijk hebben, als ze de oervrouw doen voortslepen aan haar haren, zo geloof ik toch wel dat zelfs de vrouw, die met geweld werd ontvoerd, dit heel vaak onderging op eigen instigatie, al was de man zich daarvan niet bewust.

Zo komt men dus tot de idee, dat sommige krachten specifiek vrouwelijk en andere specifiek mannelijk zijnde ook moeten worden benaderd op deze wijze.

Wanneer ik te maken heb met een nimf, een elf, dan kan ik niet aannemen dat een man daartegen bestand is. Het is een vrouwelijk wezen en de vrouw wordt door de vrouw begrepen. Voor de vrouw komt uit die kracht het orakel voort; voor de man vaak verwarring en verleiding of een strijd, die niet noodzakelijk is. De vrouw is niet in staat een agressieve god te beheersen. Deze kan eenvoudig niet de vrouw aanvaarden als een smekeling. Hij vraagt van de vrouw, zoals een man dat gewend is, de overgave de onderwerping. En daarom is het de mannelijke priester, die zich tot de mannelijke goden wendt.

Wanneer u op het ogenblik bij sommige Indianen en negerstammen komt, dan zult u daar nog een verdeling vinden. Er is zelfs een aparte taal, een aparte godsdienst, een apart geheim voor de man, maar ook voor de vrouw. En de man, die binnentreedt in een geheime vrouwenvergadering, is zijn leven niet zeker; het omgekeerde is evenzeer waar,

Hier wordt dus het begrip van de tweeledigheid opgebouwd; en die tweeledigheid zal op een eenvoudige manier gesymboliseerd moeten worden. Men doet dit aan de hand van de mens. Een van de oudste symbolenparen is wel phallus en yoni, die niet staan - zoals de mens misschien denkt - voor vruchtbaarheid, maar voor de agressieve en het voortbrengende element van het leven.

Deze noodzaak om goden voor te stellen brengt ons enerzijds, tot de eerste tekeningen (de eerste symboliek van b.v. de Yak-dans) anderzijds echter ook tot de verpersoonlijking van een god in de mens. De eerste priester is een soort sjamaan. Hij spreekt met de geesten, maar hij wordt ook vaak een geest. Goden spreken door hem, terwijl hij in een fantastische dans een roes ondergaat. Wanneer hij rond een jachtprooi. danst en die diersoort oproept, zo wordt hij tot dat dier; en vaak zien we dan in die tijd, dat b.v. de holentijger, de sabeltijger e.d. nog leefden, dat de priester definitief b.v. de sabeltijger uitbeeldt in zijn jacht op een prooi, die door de mens is gedood. Daardoor legt hij, zoals hij zegt, een band; want hij maakt zijn mannen tot iets anders.

Dat is dan het tweede principe, de tweede psychologische achtergrond eigenlijk: de mens kan zich met iets vereenzelvigen; hij kan dromen, dat hij een dier is en heeft dan de kwaliteiten en de mogelijkheden van dat dier, hij is niet slechts meer de onbeholpen mens. Hiervan vinden we ook later de symbolen; b.v. de z.g. stamtotems of dierentotems, die u vooral uit Indianenverhalen zult kennen, maar die ook elders voorkomen. U zult er ook beelden van terugvinden in vele verhalen. Over de phoenix, de woestijnvos, over de spin in West Indië, over dat miniatuur hertje op Java vindt u allerhande legenden, waarbij. de zeer menselijke verlangens en eigenschappen in de legenden steeds weer in het dier tot uiting komen.

De mens vergroeit a.h.w. met de rassengeesten, met bijzondere kwaliteiten, maar hij gaat langzaam verder. Hij gaat zijn eigen kwaliteiten geven aan een dier, het wordt menselijk, ja, bovenmenselijk en is als zodanig een macht, die door geen ander mens zonder meer kan worden weerstaan, iets dat regeert in de dierenwereld. Deze typische gedachte van vereenzelving leeft ook heden ten dage, alleen wordt het een klein beetje veranderd, want de dagelijkse dingen worden beheerst. Het is nu het abstracte en daardoor krijgen we b.v. de priester die Jezus wordt, die a.h.w. direct in zijn plaats treedt en zonden vergeeft; een paus die een goddelijke onfeilbaarheid bezit; een Imam die niet slechts de wet uitlegt, maar op een gegeven ogenblik door de woorden van de Koran a.h.w. weer de profeet zelf, Mohammed, wordt; de kloosterzuster die huwt met Jezus, met iemand die allang dood is, maar die voor haar levend is en die voor haar, zij het dan in een kruisbeeld of in een stukje brood, leeft.

Dat is eigenlijk magie. Er is dus een direct teruggrijpen naar dat verleden - wat ik hier schetsmatig aangeef - in vele dingen en gebruiken, die vandaag nog bestaan. Nu heeft de mens altijd de behoefte gehad om de zaak neer te schrijven. Daarom heeft hij vaak zijn jachtbuit geschetst met vet en plantensappen en wat houtskool op de muren van zijn grot. Later heeft hij zijn koninklijke waardigheid en macht laten beitelen in rotswanden aan de grenzen van zijn rijk. Hij heeft zelfs in zijn graven, zoals in Egypte, volledige voorstellingen laten maken van de wereld, die hij wilde meenemen naar het hiernamaals. En als we dat nu begrijpen, dan zien we dat dit begrip nog is gegroeid, dat de afbeelding, ja, zelfs het woord of de letter gelijkwaardig is aan de werkelijke kracht, aan de werkelijke persoonlijkheid.

De vereenzelving komt al heel gauw ook sociaal tot uiting. Een wet is voor u iets, dat onaantastbaar is. Maar u realiseert zich niet waarom u dat verkondigt. Natuurlijk, we kunnen verklaren, dat het voort komt uit de behoefte van de gemeenschap om zichzelf te handhaven. Maar de eerbied, die velen voor de wet hebben, gaat toch heel wat verder: het is een terugval op de tijd, dat God Zelf in Zijn woord de wet was. De wet is God. De Arke des Verbonds met de Tien Geboden was het heiligste dat men bezat, omdat het Gods woorden waren, die waren neergeschreven op de tafelen. U hoeft er niet over te vechten, of dit nu echt is of niet, maar zo zag men dat en het was onaantastbaar. Die letters waren de kern van het volk, want hierin sprak God, hierin was God met Zijn volk.

Wanneer u nu de bijbel naleest, komt u b.v. tot de ontdekking dat die stenen tafelen in de Arke des Verbonds werden gelegd en dat God Zich daar voortdurend openbaarde tussen de vleugels van de twee Seraphim of Teraphim, die daarop waren aangebracht. God is aanwezig waar Zijn woord is. Het Woord is onaantastbaar, omdat God met dat Woord is. God wordt het Woord. En omdat God en het Woord ergens in u op een magische wijze zijn geassocieerd, zullen velen van u de wet zien als heilig en onschendbaar en zullen heel veel mensen dus het

woord willen stellen in de plaats van de werkelijkheid. Dat is voor hen volkomen logisch, ook wanneer dat in de praktijk tot heel eigenaardige verwickelingen voert.

Tegenwoordig schrijft men met letters. Maar in het verre verleden kende men pictografisch schrift, beeldschrift. In dat beeldschrift was het noodzakelijk om bepaalde concepten van kosmische betekenis (dus van goddelijke waarde) neer te schrijven op een zeer eenvoudige manier. Wanneer u b.v. het woord "vijver" ziet, zoals een Egyptenaar dat schreef, dan is dat haast om te lachen: dat zijn drie gegolfde lijntjes, die in een kader zitten gevat. Dat is dan pictografisch uitgebeeld (het is dus niet het letterschrift, dat we na de 10^e dynastie krijgen) een vijver, afgesloten en water. En als hij de grootheid van de koning moest uitbeelden, dan wist hij niet beter te doen dan daarvoor de eerste mens te gebruiken (Ptah) die de goddelijk scheppende werking was, zoals wij zeggen de grote Adam in weer een andere mythologie. Hij zette achter Ptah de zonnegod (b.v. Osiris of Horus) en daarachter zette hij dan de eigenlijke naamomschrijving van zo'n vorst; want hij moest het goddelijk element in de Farao uitdrukken, die volgens hem god was.

De symboliek, die het sterkst blijft voortleven, is natuurlijk die welke door iedereen wordt erkend. Vandaar dat we het zonnrad in zijn vele vormen niet alleen in Indië maar ook in Europa aantreffen. We vinden het in het Germaanse runenschrift, die we dan misschien nog door indo Germaanse invloed kunnen vertalen, maar b.v. ook in de zonnewielen, die men in bepaalde delen van Zwitserland en Oostenrijk tegen Pasen van de bergen laat rollen. Het symbool van de zon wordt ook hier aangegeven door een rad met vier assen, vier spaken, zoudt u zeggen. Zo ontstaat dus een beeldschrift, waarin de mens zonder het te beseffen niet slechts een afbeelding van de kosmische idee neerlegt maar ook een deel van zichzelf.

En hier hebben we dan eigenlijk de psychologische achtergrond van alle magische ontwikkelingen. Zolang iets alleen buiten mij bestaat, heeft het weinig te zeggen. Maar als het deel van mijzelf is, dan voel ik er zo'n grote verwantschap mee, dat ik mij a.h.w. kan veranderen.

Vroeger was het de priester, die veranderde in een sabeltijger, of die misschien ook een tweede helper had, die uitbeelde hoe een bepaald dier (b.v. een Iers reuzenhert) door pijlen werd getroffen en neerviel: identificatie met de delen van het leven. Voor die oude volken was de jachtprooi een zeer belangrijk deel van het leven.

In uw moderne tijd wordt de magie voor een groot gedeelte verworpen. Dat is begrijpelijk. De mens heeft het directe contact met de natuur zozeer verloren, dat hij eigenlijk met abstracte waarden zou moeten werken. Hij kan zich niet voorstellen, dat je eerst moet terugkeren tot het natuurlijk contact met de dingen, voordat er iets kan gebeuren, onverschillig of dat contact nu wordt uitgebeeld door een manier van leven, met vasten en ontzeggen of op een andere wijze. Daarom zegt hij: Het is onzin, maar gelijktijdig gelooft hij er wel aan. Hij gelooft b.v. dat iemand niet zal liegen, zodra hij de magische woorden "Zo waarlijk helpe mij God almachtig" heeft uitgesproken. Maar dat is bijgeloof. Er wordt onder die woorden net zoveel of misschien zelfs meer gelogen dan op een andere manier. Maar zodra de mens die woorden uitspreekt en zich intens een voelt met God (dus een deel is van die goddelijke wereld), zal hij die woorden niet ijdel gebruiken. Het woord is God. En dan is de waarheid garant dat niet méér liegt dan uit zelfmisleiding voortkomt.

Wanneer u een fles wil kapot slaat op een schip dat van stapel loopt, dan denkt u misschien dat dat vanwege de feestelijkheid gebeurt en u vergeet dat uw verre voorvaders, wanneer zij op waren, voordat zij een rivier overstaken, daarin een mandje wierpen met wat voedsel of wat wijn. Het is nog het oude offer aan de zeegoden. Het is a.h.w. het dopen met een kostbare gave, opdat de goden van het water, het bezielde water het schip vriendelijk zal ontvangen. De betekenis gaat teloor, maar het gebruik blijft bestaan. Innerlijk is de mens wel degelijk nog met de magie verbonden.

Nu zou ik natuurlijk kunnen spreken over alles wat er met magie samenhangt, maar dan wordt het terrein zeer uitgebreid. Ik zou dan in de eerste plaats moeten spreken over de voorkomende psychologische afwijkingen. Want als een mens psychisch gestoord of niet in orde is en dit niet een kwestie van een ziekteproces is, dan is dat heel vaak een terugval op die oude magie.

Vroeger geloofde immers de priester, wanneer hij zei: "Ik ben een tijger en ik ben snel," dat hij snel zou zijn en dat hij door anderen hierin mede te betrekken hen even snel en sterk zou maken.

Een krankzinnige, die niet werkelijk krank van zinnen is door lichamelijke oorzaken, maar zich heeft teruggetrokken in een andere wereld, die wil gewoon niet meer aan de werkelijkheid geloven. Hij zegt: "Ik ben machtig, ik ben sterk. Ik ben Napoleon. Ik ben God de Vader." Hij gelooft het niet werkelijk, hij begrijpt heel goed dat hij ook zichzelf is, maar voor hem geldt dat oude, magische woord; wanneer ik doe alsof ik iets ben, dan ben ik het, als ik het innerlijk maar voortdurend blijf herhalen. En zo ontsnapt hij dus aan zijn werkelijkheid door een nieuwe werkelijkheid op te bouwen.

Nu vergeet de krankzinnige (en wat dat betreft ook een groot gedeelte van de wereld) dat je de werkelijkheid niet kunt veranderen? maar dat je jezelf verandert. Op het ogenblik vinden wij b.v. bepaalde publiciteitstechnieken, die uitgaan van het standpunt: wanneer ik maar steeds zeg dat iets zo is, dan zal het zo zijn. Het gaat ons steeds beter. Er is geen enkele crisis, onze welvaart wordt steeds groter. Dus een soort maatschappelijke methode Coué. En nu denkt men, dat men daarmee iets bereikt. Maar dat is niet waar, want daardoor wordt een schijn opgebouwd, die met de werkelijkheid steeds meer in strijd is, totdat het beeld in de gedachten van anderen eindelijk breekt, het is niet meer vol te houden. Op zo'n manier kun je dus niets tot stand brengen.

Er is echter wel een ander typisch voorbeeld. Ik weet niet, of u de figuur Montgomery kent? Die eigenaardige figuur, die op het juiste ogenblik optrad om de vernietigende indruk van Rommel in Afrika te neutraliseren. Kijk eens, dat was ook een kwestie, waarbij men magie gebruikte; maar op een heel andere manier.

Men nam een mens. Men gaf die mens publicitair a.h.w. eigenschappen, die hem persoonlijk niet eigen waren. Men mat hem een karakteristiek aan, die zeker niet met zijn kunnen en karakter geheel overeenkwam en men bracht die mens zo sterk onder de invloed daarvan, dat hij geloofde iets anders te zijn dan hij was. En zo zien we een betrekkelijk onbetekenende generaal plotseling veranderen in een werkelijk geniaal veldheer. Zodra echter de conditie wegvalt, waaronder hij heeft geopereerd, wordt hij weer dezelfde aarzelende en niet vlot beslissende mens met veel te strenge opvattingen, de kazernegeneraal die op het slagveld eigenlijk niet helemaal past. Maar zolang hij onder die suggestie werkt, is hij de kracht die de mannen bezielt; maar hij is ook degene, die strategisch het juiste punt vindt.

De moderne wereld zou er iets uit kunnen leren: Ik kan nooit de wereld veranderen, maar ik kan mijzelf veranderen door mij te identificeren met een macht of een voorstelling, die ergens bestaat en deze a.h.w. macht geven over mijn persoonlijkheid. Op deze manier wordt de moderne wereld dus eigenlijk gekweld door heel veel verschijnselen, die schizofreen of zelfs - laten we maar eerlijk zeggen - volkomen maniakaal aandoen. Want wanneer we de mens met b.v. zijn geloof bezien, dan kunnen we ons niet voorstellen dat dat nog zin heeft.

Men zit in een tempel en zegt: "Goden, houdt de lava tegen." de goden kunnen de lava niet tegenhouden. Ik kan wel zeggen; "ik ben God" en dan kan ik de lava tegenhouden. Als ik dat volledig geloof, als ik mij identificeer met God, kan ik de lava tegenhouden, maar ik kan nooit verwachten dat God het buiten mij doet.

We zien mensen, die de wraak en de toorn Gods afroepen over een mens als b.v. Chroestsjef of Kennedy of degene aan wie ze toevallig de p....hebben. Het helpt nooit. Ik weet niet, of u dat wel eens hebt opgemerkt? Maar dergelijke mensen worden nooit verslagen door de gebeden van anderen. Dat komt, omdat men het gebed dus ook weer verkeerd gebruikt. Het gebed is niet een smeking, waardoor ik God ertoe breng iets buiten mij om te doen. Het gebed is het middel, waardoor ik een wordt met de God, Die door mij kan handelen.

Zolang de mensen van tegenwoordig die verschillen niet begrijpen, zullen ze natuurlijk heel veel moeilijkheden hebben met alles wat magie is. Ze zullen helemaal niet meer beseffen, dat het geen zin heeft om een gebedsdag voor de wereldvrede te houden, want daaruit komt de vrede niet voort, hoogstens een gedachtestroom, die het gemeenschappelijk bewustzijn gunstig beïnvloedt. Maar als diezelfde mensen zeggen: "Ik ben de harmonie en de vrede, want God is in mij. Ik ben in dit aspect God en ik leef dit", dan komt er harmonie en vrede. En dan kan een mens veel meer volbrengen dan nu 500 volle kerken. Het principe van de magie, zoals dat in de moderne maatschappij eigenlijk wordt verworpen, wordt toch wel weer gebruikt,

maar punt 1: men begrijpt alleen niet dat het magie is; en punt 2: aan welke voorwaarden die magie is gebonden. Vandaar dat publiciteitscampagnes soms eenvoudig falen. Ze hebben niets meer te zeggen.

Wanneer ik de mensen toeroep: "Neem uw vrouw een avondje mee uit. Ze heeft het verdiend," dan kan ik zeggen dat ik werk op het schuldbewustzijn van de mens, maar dan helpt het heel weinig. Maar als ik zeg; "Wees een vorst en onthaal uw gade vorstelijk," dan heb ik kans, dat ik wél iets bereik; want iedereen wil zich graag een vorst voelen. Men identificeert zich met dat begrip; en zodra de mens zich ermee identificeert, zal hij het uitvoeren.

Ja, het zijn eigenlijk van die rare dingen. Wanneer ik uitga van de maatschappij met al het vreemde misverstaan van zichzelf en van de psychologisch magische relaties die in elk menselijk ikje bestaan, dan kom ik weer in de richting van de werkelijke magie. En dan komen we allereerst tot de conclusie, dat de magie misschien in haar vormen en middelen buitenissig moge lijken, maar dat ze eigenlijk is gebaseerd op dezelfde grondwetten, dezelfde persoonlijke verhoudingen en waarderingen als die misverstane magie van b.v. de reclamewereld.

Wanneer ik een bezwering opbouw, dan spreek ik zeker tot God of tot de goden of tot demonen of engelen. Maar hoe doe ik dat eigenlijk? De meeste mensen begrijpen de procedure niet. Ik begin te zeggen; "Almachtige God, geef me kracht. In Uw naam zal ik zo dadelijk gaan roepen." En dan begin ik het tweede geval en zeg; "God is in mij en in Uw kracht en in Uw heilige naam vraag ik (ik moet nog een beetje meer God worden. Maar in de herhaling - het gebeurt meestal driemaal - komt er een ogenblik dat ik zeg: Ik beveel). Ik ben op dat ogenblik de God. Ik heb mij beroepen op Tetragrammaton. In de eerste spreuk is Tetragrammaton de idee, het symbool. In de tweede spreuk is er iets, waarvoor mijn wezen openstaat, maar in de derde ben ik Tetragrammaton. Ik ben Jahwe, ik ben God. En zodra ik die vereenzelviging tot stand breng, heb ik een goddelijke macht over alle krachten. Zo sterk als ik mij mijn God voorstel, zo sterk ben ikzelf en soms sterker.

Wanneer ik gewoon ga zeggen, dat er iets moet gebeuren (b.v. er moet harmonie zijn of er moet vruchtbaarheid zijn), dan kan ik zoveel vertellen. Ik moet dan begrijpen dat ik dit ben. Wanneer men in bepaalde werelden dus zegt; Ik wil harmonie scheppen, dan doet men dit door een eenwording te suggereren; soms door b.v. twee zachte kleibeelden tot een geheel te kneden, soms door op een meer menselijke manier eenheid te scheppen en soms doet men dit ook door dansfiguren of door maaltijden, maar het begrip van eenwording moet erin zitten. De verschillende elementen worden erdoor uitgebeeld.

Wanneer de magiër in z'n eentje werkt, zal hij dus altijd datgene, wat hij moet beheersen, uitbeelden. Dat is nodig, want er moet een werkelijke relatie zijn. Wanneer ik zeg; "Nu maak ik van saffraanrijst een torentje en dat is nu een bepaalde demon, maar ik ben de Heer van het Licht, die die demon regeert," dan heb ik de relatie geschapen. Zodra ik echter zeg; "Ik smee U, Heer, dat U buiten die demon..." dan treed ik dus, magisch gezien, in een wereld van onwerkelijkheid.

Zo bezien is dus de psychologische achtergrond van alle magie het vermogen van de mens zich te identificeren met de werkingen en krachten, die het door hem gewenste tot stand kunnen brengen, waar hijzelf faalt. Hij is niet alleen in staat zich daarmee te identificeren, maar hij is bovendien in staat om met de krachten, die hij zich voorstelt, in geestelijke werelden en tot op zekere hoogte zelfs direct stoffelijk te handelen, te werken en op te treden. Hij stijgt dus boven zichzelf uit krachtens zijn voorstellingsvermogen en wat men noemt zijn geloof. Geloof zou ik in dit geval willen vertalen met identificatiecoëfficiënt; de intensiteit, waarmee men zich kan identificeren met een bepaalde kracht of vermogen.

Nu weet u, dat men heeft geprobeerd het geloof los te maken van het begrip magie, maar juist is het niet. "Zo gij gelooft, zijn u alle dingen mogelijk". Is dat dan geen magie? Als ik maar geloof, dan gebeurt alles, of het natuurlijk en redelijk is of niet. Maar in mijn geloof geloof ik niet alleen in God. Dat is weer een fout, die men maakt. Waarom zegt Jezus: "Niet ik ben het, die tot u spreekt, maar het is de Vader, Die tot u spreekt door mij"? Dat zegt hij heus niet, "omdat hij nu ineens de Vader is. Dat zegt hij heus niet om alleen maar aan te geven waar het vandaan komt, want ze hadden het van hem misschien nog veel gemakkelijker aangenomen

dan van die Vader, Die door hem spreekt. Maar omdat de goddelijke Kracht en het goddelijk Geweld alleen kunnen worden uitgebeeld door zijn wezen, via de identificatie met die Kracht.

Zo gaat het met ons ook. U denkt misschien dat een gewoon mens machteloos is. Men heeft u aangewend dit te denken, omdat de identificatie met het Hogere zo sterk deel van de macht werd, dat praktisch elke vorst in de oudheid zich op de een of andere manier goddelijk noemde. Dat zelfs nu nog het gezag van vorsten door God gegeven, een goddelijk zegel of stempel betekent en dat men in vele gevallen dus voortdurend weer een beroep doet op die God en Hem identificeert met deze en andere dingen.

Identificatie was macht. U kunt begrijpen, dat de een of andere koning in de oudheid het niet prettig zou vinden, als er een tweede kwam, die zei: "Ik ben uit de goden geboren," want die had dan de mogelijkheid om met hem de strijd aan te gaan. Die had het magische geweld van een god over het volk evenals hij, en daarom was het gevaarlijk. Daardoor werd het geloof langzamerhand losgeweekt van het begrip identificatie.

Ook voor de priesters was het niet erg aangenaam, wanneer er iemand kwam en zei: "Maar ik kan ook God vertegenwoordigen net zo goed als jij." Wanneer er eentje zegt: "Ik ben de Paus en ik ben onfeilbaar" en er komt een ander, die zegt: "Maar ik ben eveneens verbonden met God en ik ben in die God onfeilbaar", dan wordt het heel erg moeilijk om daaraan te ontkomen. Je kunt zeggen: "Die ander is niet met God in overeenstemming", maar als die ander tekenen doet, die de Paus niet doet, dan is het nog maar de vraag wie voortaan onfeilbaar heet. Daarom moest het geloof worden losgeweekt van de magie. En daarom moest zelfs het menselijk leven en het menselijk gebruik worden losgemaakt van het magische gebruik. Men moest de mensen ertoe brengen te vergeten wie en wat zij waren. Want dit was macht; en het was een menselijke macht, die daarop kon worden gebaseerd.

En toch blijft er altijd iets bestaan. Want in de Romeinse maatschappij b.v. zien we, dat daar standaard worden megedragen: de bekende adelaars, een vogel die de goddelijke macht, het overwicht, de snelheid, de scherpzinnigheid van blik weergeeft. De legioenen identificeren zich met die adelaars (de standaard) zo sterk, dat we van verscheidene gevallen horen (b.v. in de kwestie van Pharsalus (?) is dat het geval), dat wanneer de adelaar eenmaal in handen van de vijand is en hij wordt gebroken, de legioenen vluchten of zich overgeven; ze weten het niet meer. Wanneer er een parade is, dan worden die adelaars aanbeden en wordt er gezegd: "Dit is uw standaard, dit zijt gij."

De mensen tegenwoordig zeggen dan: "Nu ja, dat is kolder." Maar hoe vecht men dan veel later voor een vaandel? Waarom dan al die regimentssymboliek in het moderne leven? Is dat niet een poging om datzelfde te doen? Een gedeeltelijke identificatie is het toch wel; en daardoor wordt de mens meer dan hij is. Daardoor groeit zijn moed, zijn bewustzijn, de kracht en de sterkte, maar niet te veel. Er moet een macht zijn. Een macht, die - als we nu een beetje redelijk redeneren - toch van ongeveer 350 na Chr. tot ruim 1600 in handen van de priesters is geweest en die niet gemakkelijk kon worden overgedragen aan een ander.

Een bedelmonnik werd ontvangen (al was het de grootste schoft, rover of aflaathandelaar die er bestond) als een vorst door de mensen. Waarom? Hij was Christus, hij was Jezus. Men ontving niet de een of andere schurftige, gebaarde en stinkende zwerver met priesterlijke bevoegdheid. Neen, men ontving God. En een hoger heer had weer een beter soort priester. Die kon dus zeggen: "Nu ja, die broeder mag ergens bij de bedienden of in de stal eten en slapen. Maar als hij dat niet had en hij was helemaal alleen, dan voelde hij zich daaraan onderworpen.

Die opbouw van macht heeft dus a.h.w. het magisch bewustzijn van de mens, dat in hem leeft en in hem bijzonder sterk is, in een totaal andere vorm geboetseerd.

Ja, ik merk, dat de tijd verdergaat, naar tenzij u vindt dat het onderwerp niet interessant is, zou ik toch nog iets willen zeggen. Kijk eens, men heeft gezocht naar een methode om daaraan te ontkomen. Wanneer wij de systemen zien van b.v. de verschillende loges (en dan denk ik niet alleen aan de Vrijmetselarij, want er waren ook alchemistische loges; er waren loges, die waren gebaseerd op b.v. geheimzinnige oude godsdiensten, het mysterie, tot zelfs de besloten bijeenkomst van heksen en tovenaars), dan zijn die een poging om te ontkomen aan de uiterlijke druk, waarbij macht en God bijna worden geïdentificeerd en het de mens wordt verboden zich met God en macht te identificeren. In het geheim ontgroeit de mens aan zichzelf en hij begint eigenlijk al afstand te doen van zichzelf, hij geeft zichzelf een andere.

naam. Wij horen heel vaak, dat men zich een nieuwe naam of een nieuw begrip kiest. Men voorziet elkaar van schijnbaar belachelijke titels: "Geheimzinnig Grootmeester van etc.", "Heerser van" of "Groot Kopt" en weet ik wat al meer. Al die titels zijn dus niet bedoeld om nu maar eens een rang te krijgen (al zijn er simpele mensen, die denken dat dat inderdaad zo is), maar hun werkelijke achtergrond is, dat de mens wordt los gewekt van zijn machteloze, zijn gezagsloze aanvaarding van de wereld. Hij wordt tot een nieuw wezen, waarin de magische identificatie met het Hogere wel tot stand kan komen.

Nu is, het jammer, dat veel van die gebruiken en ideeën teloor zijn gegaan en dat we op een gegeven ogenblik opgescheept zitten met de "grootgeheimsschatbewaarder" en de "grootgeheimssleutelbewaarder" en de "grootgeheimswapendrager" en de "hoogwaardig zeer sterke wachter" en de "hulpbewaker van de poort" en weet ik wat nog al meer. Al die titels, die de mensen niet meer begrijpen, maar in hun spel (want het is eigenlijk een spel) vergeten zij hun eigen beperking en daar ging het om. Want door het vergeten van de beperkingen, die je jezelf maatschappelijk oplegt en die zijn gegroeid uit overtuigingen, wanneer je je vrijmaakt van je gevoel van kleinheid en machteloosheid, dan besef je: ik ben weliswaar kosmisch gezien klein, maar in mij kan de grootste kracht zich manifesteren. Ik ben de magisch bekwame. Nu moeten we daarvoor natuurlijk nog een verklaring vinden, want anders zou het onderwerp niet afgerond zijn.

Kijk eens, u weet allen dat een mens leeft in alle sferen, waarin hij een voertuig heeft; en dat is de praktijk bijna in allemaal, althans op alle bewustzijnsvlakken. Sommige van die voertuigen zijn wakker, andere niet. Maar wanneer ik mijn beperkingen terzijde stel en daarmee ook de beperkingen van het bewustzijn, die ik aanvaard als een begrenzing van mijn leven, dan zal ik dus in elke sfeer a.h.w. werkzaam zijn. Ik ben niet meer de mens, die streeft naar een vaag begrip van een astrale sfeer en de mogelijkheid van een uittreding. Neen, ik ben geworden tot God, Die Zich uit in de mens; d.w.z. in dat begrip is elke sfeer en elke wereld vertegenwoordigd. Elk woord dat ik spreek en elke daad die ik stel, zijn dus niet meer alleen maar stoffelijk, zij worden sterk en volledig weerkaatst in elke wereld, in elke sfeer, in elke kracht. Ik ben niet meer degene, die op weg naar de bewustwording zich bevindt voor de poort van een enkel begrip. Ik ben het Leven, waarin alle begrippen bevat zijn en dus antwoorden op mijn magisch willen. In en door mij komt het geheel tot uiting. Nu weet ik wel, dat dit overdreven lijkt, omdat het magisch resultaat, vooral als je ermee begint, tamelijk armzalig en pover is. Maar u moet daarbij niet vergeten dat het heel moeilijk is om tot een zo totale overgave te komen aan die idee, aan die kracht, dat men zegt: "Wat ik ook ben, wat ik doe, wat ik zeg. Ik ben het niet, het is de Vader dóór mij, de kracht van het Leven dóór mij. Het is de grote Moeder dóór mij" of wat dan ook. Een mens moet dus werkelijk afstand doen van elk begrip van eigen beperking, voordat hij magisch volkrachtig is. Maar wanneer hij in deze toestand is - en dat is nu het typische - dan kan hij een willekeurig iets beschouwen als deel van zijn wezen.

Wanneer ik een beeld neem en zeg: Dit beeld is deel van mijn wezen, dan zal, dit beeld - niet in menselijke zin maar in de zin van het magisch wezen dat ik voor een ogenblik werd - deel van mij blijven zolang ik besta; en zolang in mij nog een grein geloof of contact met dat magische wezen aanwezig is, zal het beeld mijn kracht uitstralen of het zegel of wat ik er dan ook van heb gemaakt. De plaats, waar ik de intensiteit van mijn eenzijn met de hoogste kracht tot ontlading breng, blijft een heilige plaats, zolang ik leef; en wanneer die door anderen ondertussen is bevestigd tot een plaats die onafhankelijk van menselijk leven heilig blijft. En daar ligt nu eigenlijk het wonderlijke van de magie. De magie is gebaseerd op het kosmisch wezen van de mens. Maar de mens zelve is zich slechts van een beperkt deel daarvan bewust. Kan hij door een proces van identificatie met hogere machten of hogere waarden zichzelf vergeten, zichzelf een ogenblik niet meer zijn en die hogere kracht en waarden aanvaarden, dan is hij niet die andere kracht (dat zou u misschien denken, dat is maar beperkt waar), maar hij is zijn kosmisch wezen. Hij schakelt niet slechts zijn menselijk wezen of een enkele gedachtekracht in, hij schakelt alle krachten in, die in zijn wezen bestaan. Krachten, die hij bewust of onbewust meestal uitschakelt, omdat hij ze niet ziet als deel van zijn werkelijkheid. En zo beroert hij alle krachten.

Wanneer ik zeg: Ik ben Tetragrammaton, dan ben ik daarmee God nog niet. Begrijp me goed. En toch ben ik ergens God voor mezelf, want ergens in mijn wezen is de directe verbinding met God, en het is die verbinding met God, die werkzaam wordt door mij en die van uit alle

sferen de kracht, de noodzaak, de werking projecteert op de wereld. Dan kunt u natuurlijk zeggen; Maar er zijn zoveel dingen, waardoor we ons dan toch moeten beperken, waarmee we rekening moeten houden. Dat is tot op zekere hoogte waar. Zodra de dingen, waarmee ik rekening houd voor mij zo belangrijk zijn, dat ik ze niet kan vergeten, moet ik er rekening mee houden. Maar ook zodra ik dus grenzeloos ben in mijn aanvaarding van het leven, zal ook grenzeloos de weg zijn langs welke ik die kracht tot uiting kan brengen. Dan kan ik zo langzamerhand tot een eindconclusie komen.

Kijk eens, vrienden, wanneer we nu al die gegevens, dat hele verhaal bij elkaar optellen, dan komen we dus tot een conclusie, die sterk afwijkt van vele gebruikelijke opvattingen. Wat u noemt inwijding, magie, esoterie, is in feite een integratie van eigen wezen, waardoor het zich als een geheel binnen de kosmos voor een ogenblik bewust is. Elke kracht, innerlijk of uiterlijk, wordt daarin en daardoor opgewekt en er is geen weg om die kracht buiten het "ik" om te verwerven. Zoals het eigen wezen in de kosmos niet plaatselijk of tijdelijk begrensd is, zo zullen de werkingen, die men uitzendt niet plaatselijk of tijdelijk begrensd zijn. Het is alleen de eigen voorstelling, die daarvoor belangrijk is.

Wat hier op aarde leeft, is ten slotte voor u erg belangrijk, maar in wezen toch maar een zeer klein deel van het werkelijke "ik". Het werkelijke "ik" kent de magie, maar de stoffelijke vorm is niet in staat die magie, deze eenheid met de kosmos tot stand te brengen. En daarom vraagt de mens naar de hulpmiddelen, waardoor hij zichzelf identiek kan achten met het Hogere, waardoor hij - al is het onder de naam van de een of andere entiteit - werkingen kan uitsturen, waardoor hij harmonieën kan scheppen of strijd tot stand brengen. Omdat het menselijk denkvermogen niet in staat is de alomvattende mogelijkheden van het ware "ik" te beseffen, zal de mens dus proberen een compromis te sluiten met zijn begrip van redelijkheid. Wanneer dit gebeurt in de vorm van een magische procedure, dan werpt het in ieder geval vruchten af maar zodra deze instelling t.o.v. het ware "ik" en de kosmos wordt beheerst door zuiver stoffelijke begrippen van macht, van wetten, van rechten enz., zal de mens juist hierdoor beperkt zijn. Want hij kan zelden vergeten dat hij zich vroeger eens als stoffelijk mens heeft gezien als de slaaf, de onderworpen, die door duizenden onbekende krachten wordt belaagd en soms ook wordt gesteund. De mens met al zijn weten, met al zijn pogingen om bewust te zijn, is eigenlijk ergens diep in zijn weten nog de oude fetisjt; de oude mens met zijn angst voor een taboe, met zijn grote verering voor een totem.

En dat, vrienden, is misschien wel de belangrijkste conclusie, die ik moet trekken. Pas wanneer de mens aan de begrenzingen van zichzelf uitstijgt en hij zich stoffelijk kent, heeft hij magisch geweld. Maar wanneer de mens waarlijk zijn reële "ik" tot gelding kan laten komen - zelfs al geschiedt dit aan de hand van voorstellingen, die op zichzelf niet volledig waar zijn - dan is hij waarlijk a.h.w. een beeld van God. Hij is de weerkaatsing van een kosmische harmonie, een kosmisch geweld en een kosmische macht, en dan kan hij alle dingen bereiken.

Zo wil ik deze les besluiten met de opmerking, dat u niet machteloos bent, dat u niet afhankelijk bent van de steun van of onderworpen aan het gezag van een geest of wat anders. U bent, wanneer u zich maar daarvan bewust bent, deel van een kosmische waarheid. Hoe u deze dingen uitdrukt en uitbeeldt, is niet belangrijk, wanneer u ze in uzelf maar als waarheid kunt aanvaarden en wanneer ge waarlijk bewust kunt zeggen; "Ik ben God" en van uit uzelf de krachten van het Goddelijke doet werken, zonder ooit te zeggen: "Ik ben de enige en almachtige God", want dit zult ge voor uzelf nooit waar kunnen maken.

Een mens is Gods beeld en gelijkenis, en als hij dit beseft, bezit hij alle scheppende krachten van zijn Vader, buiten die ene; want hij is niet zonder begin.

En daarmee hoop ik, dat ik aan mijn reputatie als intelligentie enigszins ben tegemoet gekomen door u iets voor te leggen, dat u reden tot nadenken geeft. Ik zou erbij willen zeggen: ga nu niet plotseling experimenteren zonder rijm en reden met deze dingen, want u moet altijd van uzelf uitgaan, maar proberen te beseffen in hoeverre u door allerhande psychologische beïnvloedingen van buitenaf wordt afgehouden van uw ware erfdeel: het innerlijk harmonisch contact van de magische werking, die niet door een kracht buiten u ergens in de wereld maar door uzelf in de wereld tot stand zou kunnen worden gebracht.

Ik wens u verder een heel prettige zondag toe.